

Brussel, 21 juni 2022
(OR. fr, en)

10505/22

AUDIO 58	DISINFO 57
HYBRID 65	EUAM UKRAINE 27
JAI 928	JAIEX 72
FREMP 139	POLGEN 92
CATS 43	JUSTCIV 91
ASIM 57	COHOM 65
PROCIV 87	DIGIT 125
AG 72	EJN 25
BY 5	EUROJUST 78
RELEX 856	COPEN 251
COEST 475	DATAPROTECT 199
CULT 66	CYBER 233
SOC 392	GENDER 116
VISA 111	

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
Betreft:	Conclusies van de Raad over de bescherming en veiligheid van journalisten en andere mediaprofessionals

Voor de delegaties gaan in de bijlage de in hoofde genoemde conclusies van de Raad die de Raad Algemene Zaken tijdens zijn zitting van 21 juni 2022 heeft aangenomen.

**Conclusies van de Raad over de bescherming en veiligheid van journalisten en andere
mediaprofessionals**

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

NEEMT NOTA VAN HET VOLGENDE:

1. Democratie berust op de uitoefening van het recht op vrijheid van mening en meningsuiting en de vrijheid van informatie, zowel offline als online. Dit vormt de kernwaarde van het beroep van journalist die alleen kan gedijen in een omgeving die in staat is journalisten en mediaprofessionals bescherming en veiligheid te bieden.
2. Veel journalisten en andere mediaprofessionals kunnen vandaag niet, zoals dat zou moeten, overal vrij en onafhankelijk werken. Steeds vaker wordt in Europa en elders in de wereld de vrijheid van meningsuiting en van informatie belemmerd, en neemt het aantal aanslagen daarop toe¹. In gewapende conflicten is de onzekerheid die zij moeten dragen nog groter. Hoewel zij een bron van onpartijdige informatie zijn, die van wezenlijk belang is om de feiten vast te stellen en een conflict te begrijpen, lopen zij bij uitstek risico's en kunnen zij zelf onder vuur komen te liggen, zoals de Russische militaire agressie tegen Oekraïne aantoon².

¹ AVVN-Resolutie A/C.3/L.49/Rev1 over de veiligheid van journalisten en straffeloosheid (<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/N21/329/42/PDF/N2132942.pdf?OpenElement>) maakt gewag van een ernstige bezorgdheid over het toenemend aantal journalisten en mediaprofessionals die de afgelopen jaren als rechtstreeks gevolg van hun beroep zijn gedood, gemarteld, aangehouden, vastgehouden, lastiggevalen en geïntimideerd.

² Zie [the Council of Europe's Platform to promote the protection of journalism and safety of journalists \(https://fom.coe.int/en/pays/detail/11709594\)](https://fom.coe.int/en/pays/detail/11709594). Zie ook het Jaarverslag 2022 van partnerorganisaties die zijn aangesloten bij het platform van de Raad van Europa ter bevordering van de bescherming en de veiligheid van journalisten (Defending Press Freedom in Times of Tension and Conflict (<https://rm.coe.int/platform-protection-of-journalists-annual-report-2022/1680a64fe1>)).

3. Journalisten en andere mediaprofessionals krijgen af te rekenen met meervoudige bedreigingen en moeten het hoofd bieden aan stigmatisering, intimidatie, illegale surveillance en geweld in de vorm van lichamelijke en psychische schade, of zelfs moord, kwaadwillige vervolging, ongepaste economische druk en reputatieschade. Dit geweld manifesteert zich ook online, in de vorm van beledigingen, aanzetten tot haat, pesterijen en doodsb bedreigingen.
4. Voor vrouwelijke journalisten is de situatie bijzonder verontrustend³: zij worden met nog meer en andere risico's geconfronteerd. Dit gendergebaseerd geweld neemt vele vormen aan. Van intimidatie online, verkrachting en doodsb bedreigingen tot aanzetten tot haat. Ook journalisten die tot minderheden of sociaal gemarginaliseerde groepen behoren, worden onevenredig zwaar door die bedreigingen getroffen⁴.
5. Daarnaast wordt ook de economische situatie van journalisten en andere mediaprofessionals met de dag precairder. De sluiting van vele mediakanalen toont aan dat de financiële en economische onzekerheid mediaprofessionals kwetsbaarder maakt. Bovendien geldt, vooral voor de private media, dat efficiëntie en rentabiliteit als drijfveer soms de arbeidsvoorwaarden en de kwaliteit van het journalistieke werk naar beneden halen. De digitale transformatie, de groei van de wereldspelers en de sociale netwerken die op de onlinereclamemarkt⁵ met de mediakanalen in een concurrentiestrijd zijn verwickeld, gecombineerd met de gevolgen van de pandemie⁶ - in die periode waren de verliezen van de mediakanalen groter dan de lagere nationale inkomsten - hebben de economische onzekerheid van journalisten en andere mediaprofessionals verergerd.

³ Zie bijvoorbeeld het verslag over de Media Pluralism Monitor, 2021; Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA), Geweld tegen vrouwen: een Europese enquête (2014) en Criminaliteit, veiligheid en rechten van slachtoffers (2021); jaarverslag 2021 van de partnerorganisaties van het platform van de Raad van Europa ter bevordering van de bescherming van de journalistiek en de veiligheid van journalisten (2021); UNESCO, Online violence against women journalists: a global snapshot of incidence and impacts (2020); Unesco, The Chilling global trends in online violence against women journalists (2021); OVSE, Resource Guide on the Safety of Female Journalists Online (2020); OVSE-verslag, Violence against women journalists and politicians: a growing crisis (2021).

⁴ IPI, Newsroom Best Practices for Addressing Online Violence against Journalists.

⁵ Conclusies van de Raad over het waarborgen van een vrij en pluriform mediastelsel, december 2020.

⁶ Roberta Carlini en Konrad Bleyer-Simon: *Media Economy in the Pandemic: a European Perspective*, Technical Report; Centrum voor mediapluriformiteit en mediavrijheid (CMPF) (2021/01).

6. De Europese Commissie heeft een voorstel gepresenteerd met betrekking tot strategische rechtszaken tegen publieke participatie (strategic lawsuits against public participation - SLAPP's⁷), waarin aan het Europees Parlement en de Raad wordt voorgesteld procedurele waarborgen tegen deze rechtszaken in te voeren. De bijhorende aanbeveling⁸ biedt de lidstaten hierin sturing.
7. De lidstaten en de Europese Commissie wordt verzocht⁹ uitvoering te geven aan een Europese strategie voor het ecosysteem van de culturele en creatieve industrieën, om onder meer de toegang tot informatie over beschikbare financiering voor mediakanalen te vergemakkelijken door de financieringsgids CultureEU samen te voegen met het interactieve instrument voor het inventariseren van audiovisuele en nieuwsmedia, zodat professionals van nieuwsmedia en mediabedrijven beschikken over één meertalig digitaal portaal met daarop de verschillende mogelijke financieringsmogelijkheden.
8. De Europese Commissie zal in 2022 het Europees mechanisme voor snelle respons op schendingen van de pers- en mediavrijheid blijven steunen als onderdeel van het programma Creatief Europa, dat mogelijkheden biedt om in de vorm van subsidies voor journalistieke partnerschappen onder meer steun te verlenen aan grensoverschrijdende samenwerking van de media, waaronder onafhankelijke onderzoeksjournalistiek¹⁰.

⁷ Doc. 8529/22 - COM(2022) 177 final.

⁸ C(2022) 2428 final.

⁹ Conclusies van de Raad over bouwen aan een Europese strategie voor het ecosysteem van de culturele en creatieve industrieën, 4 april 2022 (2022/C 160/06).

¹⁰ Jaarlijks werkprogramma 2022 voor de uitvoering van het programma Creatief Europa, <https://culture.ec.europa.eu/document/2022-annual-work-programme-creative-europe-programme>

IS INGENOMEN MET HET VOLGENDE:

9. De Europese Commissie heeft op 16 september 2021 een aanbeveling aangenomen over het waarborgen van de bescherming, de veiligheid en de weerbaarheid van journalisten en andere mediaprofessionals in de Europese Unie, die voor de lidstaten een belangrijk richtsnoer vormt. De Commissie heeft gemeld voornemens te zijn een studie te publiceren over onder meer de indicatoren om de toepassing van de aanbeveling te monitoren. Die zouden betrekking kunnen hebben op onlineveiligheid en in het bijzonder op steun voor vrouwelijke journalisten en journalisten die tot minderheden behoren.

VERZOEKT DE EUROPESE COMMISSIE OM

10. te bevorderen dat in het kader van het Europees Nieuwsmediaforum regelmatig discussies worden georganiseerd en beste praktijken worden uitgewisseld over de bescherming en veiligheid van journalisten en andere mediaprofessionals, en daarbij de dialoog met belanghebbenden over ter zake dienende ontwikkelingen te faciliteren;
11. te blijven toezien op de lopende proefprojecten en voorbereidende acties ter ondersteuning van mediavrijheid en pluriformiteit, teneinde die uit te breiden en geschikt te maken voor langere termijn;
12. te voorzien in solidere financiering voor onafhankelijke onderzoeksjournalistiek¹¹, die wezenlijk bijdraagt aan de publieke en democratische samenleving, onder meer door voort te bouwen op het NEWS-initiatief¹² en InvestEU te benutten.
13. rekening te houden met onlineveiligheid en vrije meningsuiting voor journalisten en andere mediaprofessionals in alle initiatieven die op dat gebied uit de digitale strategie van de EU voortvloeien.

¹¹ De journalistiek berust op ethische beginselen: waarheidsgetrouwheid, voldoende middelen voor verificatie en bewijs, onpartijdigheid in de presentatie, beschrijving en verslaglegging, zoals dat wordt benadrukt in Resolutie 1003 (1993) en 2066 (2015) van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa respectievelijk getiteld: "Ethiek van de journalistiek", en "Verantwoordelijkheid van de media en ethiek in een veranderd medialandschap", alsook in Aanbeveling CM/Rec(2022)4 van het Comité van ministers van de Raad van Europa over de bevordering van een gunstig klimaat voor hoogwaardige journalistiek in het digitale tijdperk.

¹² <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/news-initiative>

VERZOEKT DE LIDSTATEN EN DE EUROPESE COMMISSIE OM BINNEN HUN
RESPECTIEVE BEVOEGDHEDEN EN MET INACHTNEMING VAN HET
SUBSIDIARITEITSBEGINSEL:

14. Alle betrokkenen aan te moedigen tot een leven lang leren¹³ over de bescherming van journalisten en mediaprofessionals, zoals redactiemangers, rechtshandavingsinstanties, rechters en andere autoriteiten die betrokken zijn bij digitale veiligheid.
15. De ontwikkeling aan te moedigen van initiatieven op het gebied van media- en informatiegeletterdheid die gericht zijn op meer bekendheid omtrent de issues inzake veiligheid van journalisten en andere mediaprofessionals¹⁴.
16. De onlineveiligheid en de digitale empowerment van journalisten en andere mediaprofessionals te bevorderen, met name van vrouwelijke journalisten en journalisten die afkomstig zijn uit minderheden of sociaal gemarginaliseerde groepen. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door de oprichting te bevorderen van specifieke deskundigengroepen die informatie kunnen verzamelen en goede praktijken kunnen uitwisselen over het omgaan met onlineaanvallen en -dreigingen. In deze deskundigengroepen kunnen mediavertegenwoordigers en -regulatoren op EU- en lidstaatniveau, rechtshandavingsfunctionarissen en cyberbeveiligingsfunctionarissen worden samengebracht.
17. Nauwere samenwerking aan te moedigen tussen onlineplatforms en maatschappelijke organisaties die over bijzondere expertise beschikken op het gebied van de bestrijding van gecoördineerde onlineaanvallen, bedreigingen, intimidatie, onlinetoezicht of het aanzetten tot haat tegen journalisten en andere mediaprofessionals, teneinde deze bedreigingen beter te begrijpen, er beter op te reageren en de praktijken van platforms op basis hiervan aan te passen. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door middel van regelmatige dialogen, waarbij ook overheidsinstanties betrokken kunnen zijn.

¹³ Zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 1, van Verordening (EU) 2021/817 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2021 tot vaststelling van "Erasmus+": het programma van de Unie voor onderwijs en opleiding, jeugd en sport, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1288/2013 (PB L 189 van 28.5.2021, blz. 1).

¹⁴ Zie Aanbeveling CM/Rec(2016)4 van de Raad van Europa over de bescherming van de journalistiek en de veiligheid van journalisten en andere media-actoren.

18. Steun te verlenen aan de uitvoering van projecten en initiatieven ter bescherming van vrouwelijke journalisten en journalisten die afkomstig zijn uit minderheden. Steun moet met name worden gegeven aan projecten en initiatieven die het mogelijk maken transparantie en informatie over aanvallen en discriminatie jegens deze journalisten te verbeteren, en aan projecten ter bevordering van gelijkheid en inclusie in de mediasector en bij nieuwsredacties, alsook aan initiatieven die meer bekendheid geven aan het voorkomen en bestrijden van geweld tegen en intimidatie van journalisten en andere mediaprofessionals.
19. Door onderzoek de kennis over potentiële risico's voor mediaprofessionals en de beste praktijken voor risicovermindering te verbeteren, met name wat betreft de bescherming en de veiligheid van mediaprofessionals in gebieden waar gewapende conflicten bestaan.
20. Initiatieven en mechanismen te ondersteunen ter verbetering van de economische en financiële houdbaarheid van mediakanalen, met inbegrip van die welke voortvloeien uit de omzetting van naburige rechten voor persuitgevers in Richtlijn (EU) 2019/790¹⁵, en initiatieven en mechanismen ter verbetering van de aanwerving van journalisten en andere mediaprofessionals, en studies naar hun arbeidsomstandigheden uit te voeren, overeenkomstig de aanbeveling van de Raad van 8 november 2019.
21. Initiatieven en mechanismen te bevorderen ter ondersteuning van jonge en nieuwe betreders van de arbeidsmarkt van journalisten en mediaprofessionals, freelancejournalisten, mediaprofessionals en personen die werkzaam zijn in lokale en regionale media, ter versterking van hun vrijheid om informatie te verstrekken.

¹⁵ Richtlijn (EU) 2019/790 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake auteursrechten en naburige rechten in de digitale eengemaakte markt en tot wijziging van Richtlijnen 96/9/EG en 2001/29/EG (PB L 130 van 17.5.2019, blz. 92).

22. Initiatieven en mechanismen te ondersteunen die de uitwisseling en versterking van goede professionele praktijken bevorderen. Dit kan met name gebeuren door studenten in de journalistiek en de media bewuster te maken van de risico's waarmee zij in hun toekomstige loopbaan kunnen worden geconfronteerd, alsook van de beste manieren om hiermee om te gaan, en een grotere deelname aan belangrijke Europese ervaringen tijdens hun studies bevorderen, zodat zij verschillende omgevingen en verschillende onderzoeks- en publicatiepraktijken kunnen ontdekken.
23. De sector aan te moedigen initiatieven en indicatoren te ontwikkelen voor de betrouwbaarheid van nieuws- en mediakanalen, zoals de indienstneming van journalisten, *fact checkers* en andere mediaprofessionals, teneinde platforms en adverteerders te stimuleren om verantwoordelijkheidszin te tonen door mee te werken aan het beschikbaar maken van betrouwbare informatie en verschillende perspectieven.
24. Zich ertoe te verbinden journalisten en andere mediaprofessionals overal ter wereld te beschermen in multilaterale fora, in bilaterale betrekkingen, op nationaal niveau, en in internationale initiatieven ter bescherming van journalisten en van de vrijheid om informatie te verstrekken, met bijzondere aandacht voor de bescherming en veiligheid van journalisten en andere mediaprofessionals die in werken in of afkomstig zijn uit conflictgebieden.
25. Ondersteuning te bieden aan journalisten en andere mediaprofessionals die trachten op onafhankelijke en onpartijdige wijze verslag uit te brengen over gewapende conflicten, met name de aanhoudende Russische militaire agressie tegen Oekraïne, en initiatieven aan te moedigen die hun werk en de verspreiding ervan bevorderen, bijvoorbeeld speciale afdelingen in mediadiensten, met name in de Oekraïense taal.

26. Onafhankelijke en in ballingschap levende journalisten en mediaprofessionals, met name uit landen als Oekraïne, Belarus en de Russische Federatie, te ondersteunen, afhankelijk van hun individuele situatie en de redenen waarom zij in ballingschap zijn gegaan. Deze steun kan, in voorkomend geval, professionele, financiële, sociale, administratieve of juridische bijstand zijn, ook vanuit de particuliere sector, en is gericht op het scheppen van veilige arbeidsomstandigheden en het helpen bij de hervatting van hun beroepsactiviteit, bijvoorbeeld door middel van vervolmakingscursussen of initiatieven die het hen gemakkelijker maken werk te vinden.
27. De ervaringen van de lidstaten met betrekking tot de beste manier om journalisten en andere mediaprofessionals uit door conflicten getroffen regio's te verwelkomen, onderling uit te wisselen.
28. Uiterlijk in 2025 beste praktijken uit te wisselen en te bezien in hoeverre deze conclusies zijn geïmplementeerd.

EU-verdragen

- Het Verdrag betreffende de Europese Unie, met name artikel 2: "De waarden waarop de Unie berust, zijn eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren. Deze waarden hebben de lidstaten gemeen in een samenleving die gekenmerkt wordt door pluralisme, non-discriminatie, verdraagzaamheid, rechtvaardigheid, solidariteit en gelijkheid van vrouwen en mannen."
- Het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, met name artikel 11: "Eenieder heeft recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te koesteren en de vrijheid om inlichtingen of denkbeelden te ontvangen of te verstrekken, zonder inmenging van enig openbaar gezag en ongeacht grenzen."

Documenten van de Raad

- Conclusies van de Raad over het waarborgen van een vrij en pluriform mediastelsel (PB C 422 van 7.12.2020, blz. 8).
- Conclusies van de Raad van 4 april 2022 over bouwen aan een Europese strategie voor het ecosysteem van de culturele en creatieve industrieën (doc. 7809/22).
- Aanbeveling van de Raad van 8 november 2019 met betrekking tot sociale bescherming voor werknemers en zelfstandigen (PB C 2019 van 15.11.2019, blz. 1).

Documenten van de Commissie

- Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's betreffende het actieplan voor Europese democratie (doc. COM(2020) 790 final).

- Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Europese media in het digitale decennium: Een actieplan ter ondersteuning van het herstel en de transformatie (doc. COM(2020) 784 final).
- Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Verslag over de rechtsstaat 2021; De situatie op het gebied van de rechtsstaat in de Europese Unie (doc. COM(2021) 700 final).
- Aanbeveling (EU) 2021/1534 van de Commissie van 16 september 2021 over het waarborgen van de bescherming, de veiligheid en de weerbaarheid van journalisten en andere mediaprofessionals in de Europese Unie (PB L 331 van 20.9.2021, blz. 8).

Documenten van de Raad van Europa

- Aanbeveling CM/Rec(2016)4 over de bescherming van de journalistiek en de veiligheid van journalisten en andere media-actoren.
- Resolutie over de veiligheid van journalisten (2021).
- Aanbeveling CM/Rec(2022)4 van het Comité van ministers van de Raad van Europa aan de lidstaten over de bevordering van een gunstig klimaat voor hoogwaardige journalistiek in het digitale tijdperk.

Documenten van de Verenigde Naties

- Resolutie 2222 (2015) van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties over de bescherming van journalisten en straffeloosheid.
- AVVN-Resolutie A/C.3/L.49/Rev1 "De veiligheid van journalisten en straffeloosheid".
- Verslag "Violence against women journalists and politicians: a growing crisis" (2021).